

Huoltovarmuuskeskus
Försörjningsberedskapscentralen
National Emergency Supply Agency

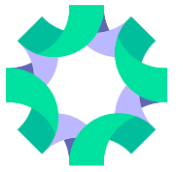
Toimijoiden roolit ja yhteistyö vesihuollon varautumisessa

Kotieläintilojen vesihuoltoseminaari
Kokkola 14.4.2026

Taru Ruutiainen
Varautumisasiantuntija, Aluetoimintatiimi

Huoltovarmuutta tehdään kaikilla tasoilla.

Mistä siinä on kyse?

Toiminnan taso

Avainkysymys

Kansainvälinen

Miten turvataan Suomen huoltovarmuus osana kansainvälistä verkostoa?

Kansallinen

Miten huoltovarmuuskriittisten toimialojen häiriönsietoisuutta Suomessa turvataan?

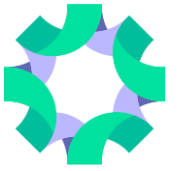
Alueellinen

Miten organisaatiot yhdessä turvaavat elintärkeiden toimintojen jatkuvuutta alueellaan?

Paikallinen
Organisaatio
Yksilö

Miten toimija / organisaatio / yksilö turvaa oman toimintansa jatkuvuutta?

Huoltovarmuutta tehdään kaikilla tasoilla.

Mistä siinä on kyse?

Toiminnan taso

Avainkysymys

Kansainvälinen

Miten suomen huoltovarmuus osana kansainvälistä verkostoa?

Kansallinen

Miten suomen huoltovarmuuden häiriönsietoisuutta Suomessa

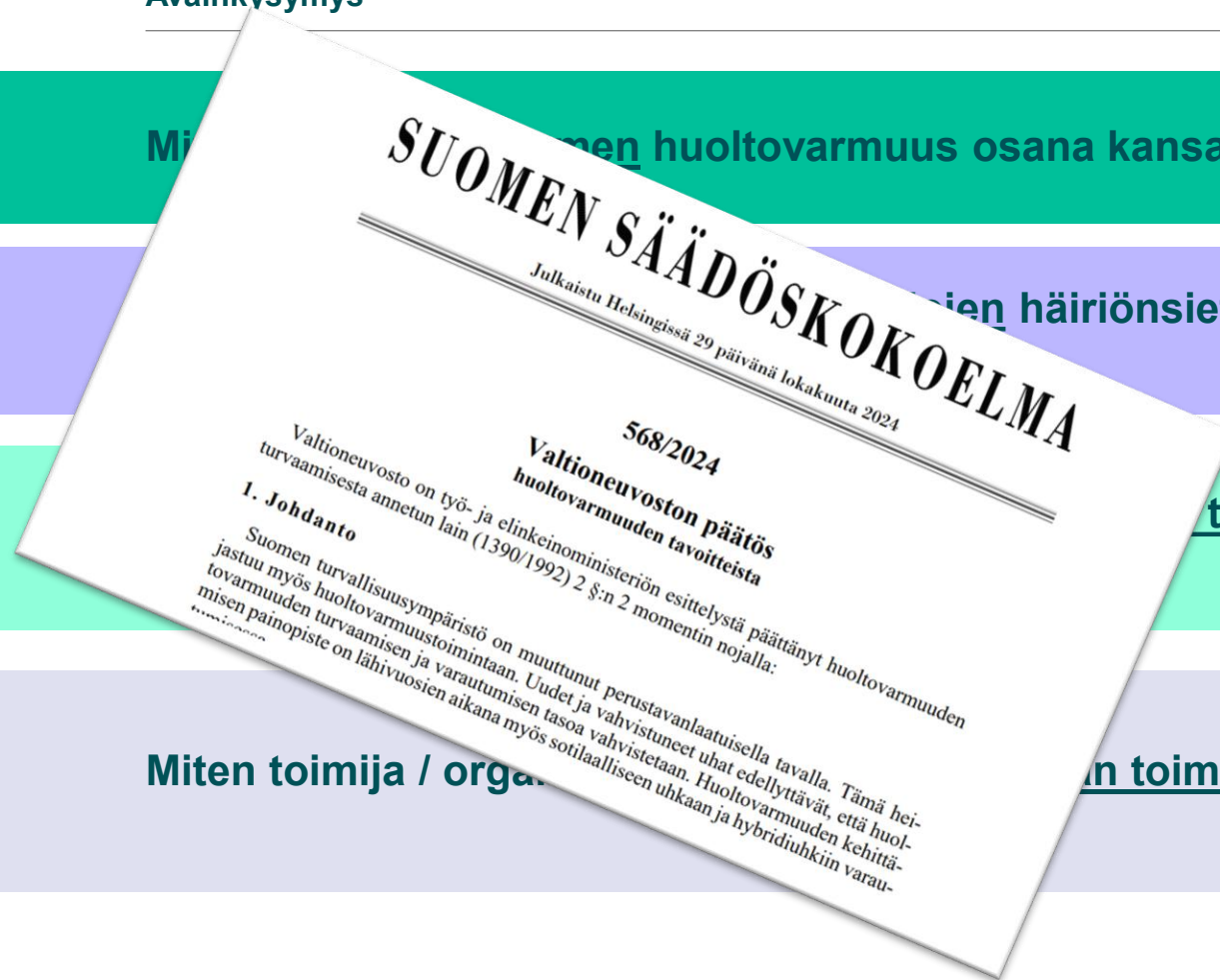
Alueellinen

Miten suomen huoltovarmuustoimintojen jatkuvuutta

Paikallinen
Organisaatio
Yksilö

Miten toimija / organisaatio / yksilö jatkavat toimintansa jatkuvuutta?

Kansainvälinen taso

- **Eri hallinnonaloilla** on tunnistettava sellainen kansainvälinen yhteistyö, joka suoraan tai välillisesti edistää huoltovarmuutta ja on Suomen näkökulmasta hyödyllistä.
- Kansainvälisen huoltovarmuustyön toimintamalleja voivat olla esimerkiksi yhteiset varastot, mekanismit kansainvälisen avun antamiseksi ja vastaanottamiseksi, tuotantovaraukset, yhteishankinnat sekä tutkimus- ja kehittämiss politiikka.
- Tuotantokyvyn luomista ja olemassa olevan kapasiteetin säilyttämistä EU-alueella on edistettävä erityisesti Suomen huoltovarmuuden kannalta strategisesti merkittävillä toimialoilla.

Kansallinen taso

- **Huoltovarmuusorganisaation sektorit, poolit ja toimikunnat** muodostavat yhteistyörakenteen, jossa katetaan laajasti huoltovarmuuden kannalta olennaiset arvo- ja toimitusketjut sekä niissä vaikuttavat keskeiset toimijat.
 - Huoltovarmuuskeskuksen hallitus ohjaa sektoreiden ja poolien työtä sekä vahvistaa niiden toiminnan yleiset tavoitteet.
 - Huoltovarmuusyhteistyöhön osallistuu huoltovarmuuden kannalta kriittisiä yrityksiä, viranomaisia ja järjestöjä.
- Varautumisesta vastaavien ministeriöiden ja Huoltovarmuuskeskuksen on järjestettävä toimintansa tavalla, joka ei vaaranna taloudellisten toimijoiden välistä kilpailuneutraliteettia, ellei siihen ole maanpuolustuksen tai kansallisen turvallisuuden kannalta perusteltuja poikkeusoloihin liittyviä painavia syitä.

Alueellinen taso

- **Varautumisesta ja huoltovarmuudesta vastaavat viranomaiset ja huoltovarmuusorganisaatio** ylläpitävät ja kehittävät huoltovarmuuden turvaamiseksi tarvittavaa poikkisektoraalista varautumista aluetasolla sekä varmistavat elinkeinoelämän, julkishallinnon ja kolmannen sektorin alueellisen yhteistoiminnan ja tiedonvaihdon tunnistaen ja huomioiden myös paikallisella tasolla toimivat yhteisöt.
- Varautumisesta ja huoltovarmuudesta vastaavat alue- ja paikallistason viranomaiset päivittävät tai tarvittaessa laativat yhteistyössä huoltovarmuusorganisaation alueellisten toimijoiden kanssa varautumissuunnitelmat suhteessa keskeisiin kansallisiin ja alueellisiin riskeihin.

Paikallinen taso

- **Hyvinvointialueet, kunnat, kuntayhtymät ja muut kuntien yhteenliittymät** varmistavat sekä sopimuksellisin menettelyin että varautumissuunnitelmien yhteensovittamisella omien kriittisten toimintojensa jatkuvuuden myös normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.
- Lisäksi kunnat ja hyvinvointialueet **kehittävät varautumiseen ja huoltovarmuuteen liittyvää verkostoyhteistyötä** ja selvittävät yhteistyössä Huoltovarmuuskeskuksen kanssa edellytykset tiivistää yhteistyötä huoltovarmuusorganisaation kanssa.

Yritysten rooli

- **Yrityksillä** on vastuu omasta varautumisestaan ja jatkuvuudenhallinnastaan sekä sektorilainsäädännössä määriteltyjen velvoitteiden täyttämistä.
- Yritykset varautuvat omassa toiminnassaan sellaisiin riskeihin, jotka muodostavat uhkan niiden liiketoimintaedellytyksille.

Huoltovarmuuskeskuksen rooli

- **Huoltovarmuuskeskus tukee** viranomaisia, elinkeinoelämää ja järjestöjä huoltovarmuuden ylläpidossa ja kehittämisessä sekä suunnittelee ja toteuttaa huoltovarmuutta turvaavia varautumistoimenpiteitä normaaliolojen vakavien häiriötilanteiden ja poikkeusolojen varalta ja niiden aikana. (*Laki huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta 107/2026, 4§*)

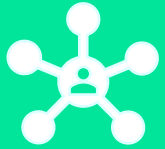
Huoltovarmuuskeskuksen tehtävät 5 §

1. kehittää ja tukee viranomaisten, elinkeinoelämän ja järjestöjen **yhteistoimintaa** huoltovarmuusasioissa sekä edistää näiden valmiutta toimia normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa
2. huolehtii huoltovarmuuden **ennakointi- ja analyysityöstä** sekä ylläpitää säännöllistä **tilannekuvaa** huoltovarmuuden kannalta kriittisten toimialojen huoltovarmuustilanteesta ja jakaa tilannekuvaa valtioneuvostolle, muille viranomaisille, Huoltovarmuusneuvostolle ja sektoreille, pooleille ja toimikunnille
3. edistää yhteistyössä muiden viranomaisten ja elinkeinoelämän kanssa huoltovarmuuden kannalta **välttämättömän kriittisen infrastruktuurin** toimivuuden turvaamista
4. edistää huoltovarmuuden kannalta **välttämättömien tavaroiden, materiaalien ja palveluiden saatavuuden** turvaamista normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa sekä edistää **soitilaallista maanpuolustusta tukevan tuotannon** turvaamista
5. ylläpitää valtion **varmuusvarastoissa** materiaaleja, jotka ovat välttämättömiä huoltovarmuuden turvaamiseksi ja Suomea sitovien kansainvälisten sopimusvelvoitteiden täyttämiseksi sekä toteuttaa varmuusvarastointiin liittyvä suunnittelu, varastojen hallinnointi, kauppatoimet, hallinto ja valvonta
6. hoitaa **turva- ja velvoitevarastointia** koskevassa lainsäädännössä Huoltovarmuuskeskukselle säädetyt tehtävät
7. hoitaa kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle kuuluvat tehtävät, joista säädetään toimista **kaasun toimitusvarmuuden** turvaamiseksi
8. hoitaa **keskusyhteystoimistolle kuuluvat tehtävät**, joista säädetään sisämarkkinoiden hätätilaa ja sisämarkkinoiden häiriönsietokykyä koskevan toimenpidekehityksessä
9. hoitaa tehtävät, joista säädetään puitteiden vahvistamisesta **kriittisten raaka-aineiden turvatun ja kestävä**n tarjonnan varmistamiseksi
10. toteuttaa **Euroopan unionin varautumistoimintaan liittyvät Huoltovarmuuskeskukselle annetut tehtävät**
11. tukee pelastuslain (379/2011) 38 §:ssä säädettyjen tehtävien edellyttämässä materiaaliavun hankinnassa, kuljetuksessa ja varastoinnissa sekä järjestää tarvittaessa yhteistoiminnassa ministeriöiden kanssa **kansainvälisen materiaaliavun lähettämiseen ja vastaanottamiseen liittyvät logistiikkatehtävät**
12. toteuttaa Huoltovarmuuskeskuksen **ulkomaisten toimijoiden kanssa tekemien kahden- tai monenkeskisten sopimusten edellyttämät tehtävät** Huoltovarmuuskeskuksen toimialalla
13. hoitaa **muualla lainsäädännössä Huoltovarmuuskeskukselle säädetyt tehtävät**
14. hoitaa **työ- ja elinkeinoministeriön määräämät tehtävät**

Varautumisen kolme tukijalkaa

Vapaaehtoisuuteen perustuva varautuminen

- Huoltovarmuusorganisaatio ja verkostot
- Sektori-, pooli- ja toimikuntatoiminta

Sopimukseen perustuva varautuminen

- Materiaalisen varautumisen sopimukset, poolisopimukset
- Yritysten väliset varautumissopimukset

Lainsäädäntöön perustuva varautuminen

- Minimitason varautumista ohjaava lainsäädäntö
- Laki huoltovarmuuden turvaamisesta, valmiuslaki, VnP, CER, NIS2, DORA ja toimialakohtainen lainsäädäntö
(*mm. vesihuoltolaki, terveydensuojelulaki, laki eläinten hyvinvoinnista, pelastuslaki*)

Alueellisesta ja paikallisesta

Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista

3.4 Huoltovarmuuden alueellinen ulottuvuus

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 2024

568/2024

Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista

Valtioneuvosto on työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä päättänyt huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain (1390/1992) 2 §:n 2 momentin nojalla:

1. Johdanto

Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut perustavanlaatuisella tavalla. Tämä heijastuu myös huoltovarmuustoimintaan. Uudet ja vahvistuneet uhat edellyttävät, että huoltovarmuuden turvaamisen ja varautumisen tasoa vahvistetaan. Huoltovarmuuden kehittämisen painopiste on lähivuosien aikana myös sotilaalliseen uhkaan ja hybridiuhkiin varautumisessa.

Tavoite

- Alueason huoltovarmuustoiminnan tavoitteena on, että huoltovarmuuden kannalta kriittiset alueelliset toiminnot on turvattu erityisesti pitkäkestoisissa ja vakavissa häiriötilanteissa eri toimijoiden yhteistyöllä. Toiminta tukee ja kehittää myös eri toimijoiden häiriönsietokykyistä yhteistoimintaa.

Alueelliset riskiarviot työn pohjana

- Yhteistyössä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa laadittavat **alueelliset riskiarviot muodostavat riskiperusteisen pohjan alueason huoltovarmuus- ja varautumistyölle.**

Varautumisen tason nostaminen alueiden erityispiirteet huomioiden

- Alueellisissa varautumissuunnitelmissa tunnistetaan ja **huomioidaan erilaisten alueiden erityispiirteet** ja kolmannen sektorin toimijat.

Millä toimijoilla on vastuu vesihuollon varautumisessa Suomessa?

Valtio

Kunta

Vesihuoltolaitos

Kunnan valvontaviranomaiset

Kiinteistön omistaja

Valtio

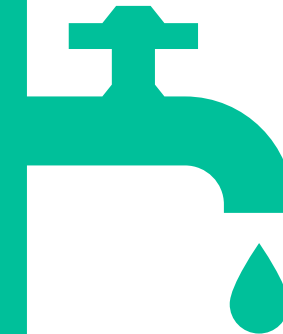
Kunta

Vesihuoltolaitos

Kunnan valvontaviranomaiset

Kiinteistön omistaja / veden
käyttäjä:

**Millä keinoilla voit
itse kehittää
kotieläntilasi
varautumista
vesihuollon
häiriöihin?**

Ideoita jalostettavaksi ja hyödynnettäväksi:

Esimerkki HVK:n rahoittamasta projektista

Alueellisen varautumisen kehittämisprojekti vuonna 2023

Lähtötilanne:

- Todettiin, että häiriötilanteiden alueellisessa varautumisessa oli kehitettävää
- Kalustoa oli hankittu pieniä, paikallisia häiriötilanteita silmällä pitäen. Laajempi häiriötilanteiden hoito ja yhteistoiminta laitosten kesken on kuitenkin ollut vähemmällä huomiolla.
- Varavesisäiliöiden, desinfiointikapasiteetin ja varastotilojen kapasiteetissa on puutteita

Vesihuollon häiriötilanteiden materiaallinen varautuminen

Alueellisen varautumisen kehittäminen Varsinais-Suomessa -hankkeen raportti

AFRY FINLAND OY | MINNA NUMMELIN (TOIM.)

Alueellisen varautumisen kehittämisprojekti vuonna 2023

Projektin loppuraportti löytyy doria.fi-sivustolta

Suosituksia:

- Tulisi harkita alueellisten yhteistyökeskittymien perustamista.
- Yhteishankinnat parantaisivat useamman laitoksen varautumisen tilaa sekä varautumista laajempiin häiriötilanteisiin (materiaalinen varautuminen)
- Tarvitaan kirjallisia ohjeita kaluston käyttöön
- Tarvitaan lisähenkilöstöresursseja, yhteistä häiriöharjoittelua sekä koulutusta
- Tarvitaan varavesiyhteyksien testaamista ja käyttönoton harjoittelua yhteisesti
- Harjoitukset olisivat mielekkäämpiä alueellisina yhteisponnistuksina
 - Yhteistoiminnan testaus, yhteistyö
 - Viestintä
 - Kaluston yhteiskäyttö ja lainaus
 - Henkilöstön lainaus
 - Materiaalitietokannan käyttö
- Materiaalisen varautumisen tietokantaan liittyvä käytettävyyden ja tietoturvallisuuden ongelma tulisi ratkaista

HUOLTOVARMUUS syntyy laaja-alaisesta varautumisesta

Huoltovarmuus ja varautuminen tehdään yhdessä

Yksilön omatoimista varautumista tuetaan osana huoltovarmuusorganisaation toimintaa ja työn tuloksena yhteensovitetään järjestöjen ja viranomaisten varautumissuosituksia.

Selviäisikö sinun kotieläintilasi 72 tuntia?

Lisätietoja:
www.72tuntia.fi

Uusia
vapaassa
käytössä olevia
julkaisuja

Sähköpula

– ohje huoltovarmuuskriittisille
organisaatioille

FYYSISEN SUOJAUKSEN OPAS

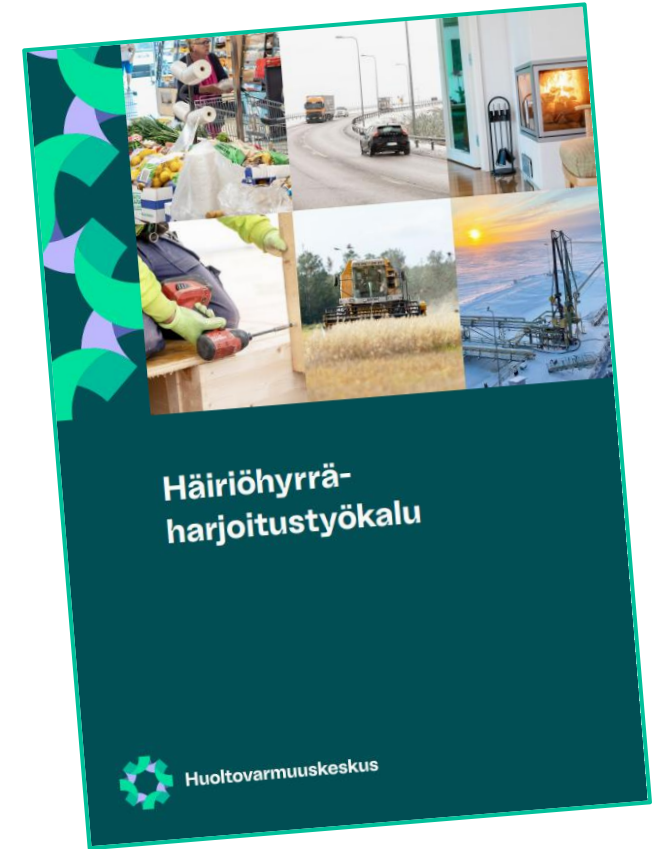
Fyysisen suojauksen opas

Varavoima

– Ohje varavoimalla varautumiseen

Uusia vapaassa käytössä olevia julkaisuja

Huoltovarmuuskeskus

Fiksua huoltovarmuutta
yhdessä.

Varmuuden
vuoksi.

huoltovarmuuskeskus.fi

varmuudenvuoksi.fi